

PREOBRAZBA SVEĆENIŠTVA U PROMJENI EPOHE

Jakov RAĐA

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vlaška 38, p.p. 5, 10001 Zagreb
jakovrada@gmail.com

Protekla akademska godina 2021./2022. na razini opće, ali i mjesne Crkve bila je u znaku promišljanja o svećeništvu. Naime, od 17. do 19. veljače 2022. godine održan je Međunarodni teološki simpozij u Rimu pod naslovom »Za jednu fundamentalnu teologiju svećeništva«, na kojem su, uz papu Franju, svoja promišljanja o svećeništvu iznijeli i najbolji teološki stručnjaci s papinskih i drugih sveučilišta. O iznimnoj važnosti toga teološkog simpozija svjedoči činjenica da je on bio u prvom redu namijenjen biskupima iz cijelog svijeta, a nastao je i sa željom da se preko njega pokrene živa rasprava u cijeloj Crkvi o važnom pitanju svećeništva te da se iz tog simpozija rode nova istraživanja, inicijative i publikacije.

Poticaj iz Rima i važnost promišljanja o svećeništvu brzo je prepoznao i Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, koji je 62. Teološko-pastoralni tjedan (TPT) odlučio posvetiti upravo toj temi, tako da je ovogodišnji TPT održan pod naslovom »Preobrazba svećeništva u promjeni epohe«. Na taj se način željelo ne samo odgovoriti na poticaj iz Rima i priključiti se promišljanju o tom iznimno aktualnom teološkom pitanju nego i potaknuti raspravu o identitetu i poslanju svećenika u našoj crkvenoj stvarnosti.

Kako razumjeti skretanje pažnje teologa na pitanje svećeništva? To je pitanje prije svega potrebno staviti u kontekst sinodalnog puta Crkve, koji papa Franjo vidi kao zadatak koji Bog traži od Crkve u trećem tisućljeću. Sinodalnost zapravo nije ništa drugo nego aktivno sudjelovanje svih vjernika u misiji Crkve, a to je zajednički hod krštenika prema Kraljevstvu, koje se svakodnevno izgrađuje u obitelji, na poslu, društvenom i crkvenom životu svih oblika. Sinodalnost traži zajedništvo i usku suradnju između laika, svećenika, redov-

nika i redovnica u naviještanju evanđelja svijetu kroz privlačno svjedočanstvo kršćanskih zajednica. Rast u sinodalnom duhu zacrtan je još na Drugome vatikanskom koncilu, no teološko i pastoralno učiteljstvo Crkve dalo mu je posljednjih godina nov zamah.

Tema svećeništva nije rezervirana samo za neke jer su u kontekstu sinodalnog hoda Crkve svi vjernici pozvani promisliti o temelju svojeg poziva. Crkva kao zajednica živi svećeništvo ljubavi u različitim pozivima na ljubav koji se međusobno nadopunjuju. Između svećenika i laika te redovnika i redovnica različitih karizmi Duh Sveti širi milost zajedništva, a kroz to zajedništvo milost dopire do cijelog čovječanstva. Ako je tako shvaćena, jasno je da se tema svećeništva ne tiče samo osoba koje kao svećenici možda imaju neke poteškoće, nego se tiče čitave Crkve koja se nalazi u preobrazbi i čije tijelo je oživljeno Duhom, gdje svaki član slijedi impuls života tamo gdje ga Gospodin zove, tamo gdje se nalazi.

Koji je, dakle, teološki temelj svećeničkog poziva? Odgovor se na prvi pogled čini jednostavan jer je riječ o Kristovu svećeništvu, no stvari nisu tako jednostavne. Naime, čitav narod Božji je svećenički, no ako postoji samo jedan svećenik, koji je Isus Krist, kakav je odnos između jedinog i jedinstvenog svećeništva Isusa Krista, ministerijalnog svećeništva te svećeništva svih krštenika? Svećeništvo Isusa Krista i sudjelovanje Crkve u tom svećeništvu od ključne je važnosti za naše vrijeme – istaknuto je na spomenutom Međunarodnom teološkom simpoziju u Rimu. Netko će primijetiti da nije riječ o novoj temi, no hitnost tematiziranja problema koji su povezani s tim pitanjem proizlazi iz potrebe da se u svakoj epohi – a posebno u promjeni epohe – iznova promisli shvaćanje odnosa između različitih članova istog tijela jer svaka epoha traži posadašnjenje ekleziologije radi boljeg svjedočanstva vjere u povijesti. Odnos između svećeništva svih krštenika, koje je snažno naglašeno na Drugome vatikanskom koncilu, svećeništva biskupa i ministerijalnih svećenika zahtijeva danas nove pastoralne prilagodbe, otvaranje određenih ekumenskih pitanja kao i uvažavanje kulturalnih kretanja koja ispituju mjesto žene u Crkvi. Možemo se pitati kako možemo živjeti novi misionarski izlazak Crkve i pastoralnu preobrazbu, na što nas poziva papa Franjo, bez nove svijesti o Duhu koji je uskrsllog Gospodina darovao čitavoj Crkvi i čitavu svijetu?

Pitanje svećeništva onako kako se ovdje postavlja ne čini ministerijalno svećeništvo suvišnim u Crkvi. Naprotiv, ono je nužno jer bez svećenika nema sakramenata, euharistije, oprosta grijeha u sakramentu pomirenja, ali se istodobno naglasak stavlja na to da je svećenik čovjek Crkve koji služi narodu Božjem koji živi od euharistije, od pomirenja te za ljubav koja se očituje u raznim

karizmama. Samo se u takvoj viziji svećeničkog poziva može otvoriti tema deklerikalizacije klera, gdje je klerikalizam shvaćen kao plod pogrešne vizije svećeničkog poziva jer je svećenik izoliran od drugih i postavljen iznad svih ostalih. Obnovljen pogled na svećenički poziv trebao bi osvijetliti bitno i otvoriti put valorizaciji svih poziva, stavljajući u fokus ono što je posebno svakom od njih. Naravno da se takva vizija zajedništva između različitih poziva neće ostvariti bez promišljanja o zajedništvu kao principu božanskog života i bez oslanjanja na trinitarnu ekleziologiju, koja jača sinodalnu i misionarsku Crkvu.

Treći broj Bogoslovske smotre u 2022. godini sadrži doprinose predavača sa 62. Teološko-pastoralnog tjedna, koji iz različitih kutova pristupaju promišljanju svećeničkog identiteta i poslanja. Više od konkretnih rješenja na pojedine izazove u tim dragocjenim doprinosima potrebno je tražiti ključeve za obnovu ministerijalnog svećeništva kroz povratak na njegove izvore i posadašnjenje u nove okolnosti koje papa Franjo naziva »promjenom epohe«. Gotovo sve doprinose koji se nalaze u ovom broju Bogoslovske smotre potrebno je čitati iz perspektive želje za ponovnim otkrivanjem korijena svećeničkog poziva u općem krsnom svećeništvu svih vjernika, a sve kako bi stablo crkvenog života rodilo obnovljenom sinergijom između različitih karizmi, poziva i poslanja u Božjem narodu.